

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

Simbolul Credinței (VI)

(Dumnezeu Mîntuitorul. 3. Posibilitatea mîntuirii. 4. Întruparea Mîntuitorului).

3. Pregătirea spre mîntuire a neamului omenesc arată că mîntuirea acestuia este cu putință. Posibilitatea mîntuirii reiese din aceea că păcatul protopărinților nu este cădere totală, radicală, cum este căderea îngerilor răi. Îngerii răi au căzut din îndemn propriu, prin sine, nu prin ispită de dinafară; omul a căzut amăgînd fiind de diavolul. Păcatul îngerilor răi este revoltă directă împotriva lui Dumnezeu; păcatul omului nu este revoltă împotriva lui Dumnezeu, ci dorință de a fi ca El, fără ajutorul Lui și în desprindere de El. Îngerii răi s-au împietrit în rău, devenind dușmani ai lui Dumnezeu și ai celorlalte făpturi ale Lui, ca și ai oricărui bine; însă din omul căzut n-a dispărut orice bine și orice năzuință spre adevăr și bine, chipul lui Dumnezeu din om nefiind distrus ci numai alterat.

Aceasta nu înseamnă, însă, că omul s-ar putea mîntui singur, adică prin puteri proprii. Astfel de mîntuire este cu totul imposibilă din partea omului, dată fiind gravitatea căderii, starea de păcat și osînda în care se găsea omul. Pentru că prin păcat s-a tulburat întreaga ordine morală rînduită de Dumnezeu și s-a lovit astfel în infinita dreptate dumnezeiască; și de aceea greșeala omului în fața acestei dreptăți nu putea fi ștersă prin nici o ființă mărginită, chiar superioară omului. Căci totul aparține lui Dumnezeu și nimeni, afară de Dumnezeu însuși, nu poate să dea sau să ofere ceva care nu i s-ar datoră lui Dumnezeu, chiar jertfa vieții. Sfînta Scriptură spune că „nimeni nu poate să se răscumpere de la moarte, nici să plătească lui Dumnezeu prețul de răscumpărare” (Ps. 48, 7). De aceea zice Dumnezeu: „Eu, numai Eu sînt Acela care șterge păcatele voastre” (Isaia 43, 25) și „aceasta o fac nu pentru voi, ci pentru numele Meu cel sfînt” (Iez. 36, 22).

4. Intrucît nimeni nu putea mîntui pe om, decît Dumnezeu însuși, înseamnă că Întruparea este necesară, adică de absolută trebuință pentru ridicarea omului. Aceasta, nu pentru că Dumnezeu n-ar fi putut mîntui și altfel pe om, ci pentru că în alt chip, numai prin atotputernicie, prin cuvînt, ar fi fost neînțelept și, pentru om, nefolositor, căci s-ar fi săvîrșit mecanic și totul fără voia omului; iar acesta, deprins cu păcatul, ar fi căzut îndată din nou, mereu, și păcatul n-ar mai fi fost învins niciodată. Prin Întrupare, se armonizează, adică stau în potrivire desăvîrșită, bunătatea cu dreptatea dumnezeiască, iar firea o-

menească se înnoiește, se întărește și se îndumnezeiește, totodată arătîndu-se toate perfecțiunile dumnezeiești, îndeosebi iubirea, dreptatea, înțelepciunea și atotputernicia: iubirea, pentru că Domnul însuși primește să lupte în locul și pentru omul căzut; dreptatea, pentru că în cădere fiind învins omul, tot omul devine învingător în Iisus Hristos; înțelepciunea, pentru că s-a găsit dezlăgarea cea mai bună a unui lucru în sine cu neputință; atotputernicia, pentru că Cel veșnic intră în timp, în istorie, cel nesmerit se smereste, Cel necuprins pe care nici cerurile nu pot să-l cuprindă se lasă cuprins de sîn de Fecioară, Dumnezeu desăvîrșit se face om desăvîrșit, fără a-și mărgini dumnezeirea, dar dînd pildă de ascultare și vindicînd neascultarea noastră. Astfel, prin Întrupare, „mila și adevărul s-au întîmpinat, dreptatea și pacea s-au îmbrățișat” (Ps. 84, 11).

De aici hotărîrea dumnezeiască a întrupării Fiului lui Dumnezeu cel unul născut, a doua Persoană a Sfintei Treimi, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, care să ia în persoana Sa adevărată și întreagă fire omenească, făcîndu-Se și Fiul al omului, și să aducă în locul omnirii păcătoase jertfa cea curată prin care se face împăcare cu Dumnezeu. „A venit Fiul Omului să caute și să mîntuiască pe cel pierdut” (Luca 19, 10); „căci n-a trimis Dumnezeu pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci ca lumea să se mîntuiască prin El” (Ioan 3, 17); „Iisus Hristos a venit în lume ca să mîntuiască pe cei păcătoși” (I Tim. 1, 15); pe Iisus Hristos, „Dumnezeu l-a rînduit jertfă de ispășire, prin credința în singele Lui, ca să-și arate dreptatea Sa” (Rom. 3, 25).

Întruparea s-a petrecut „cînd a venit plîmirea vremii” (Gal. 4, 4), adică atunci cînd Dumnezeu a socotit încheiată pregătirea omenirii pentru primirea Mîntuitorului.

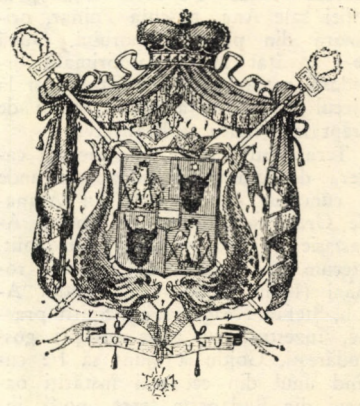
La întruparea Domnului, ca și în toată opera mîntuitoare a Lui, participă întreaga Sfînta Treime, deși numai Fiul se întrupează, săvîrșind mîntuirea în toate amănuntele ei, și ca Dumnezeu și ca om, iar Tatăl și Duhul Sfînt luînd parte prin bunăvoință, prezență și împreună lucrare corespunzătoare aceleiași voințe divine. În genere, ca și creația și providența, mîntuirea este operă a Sfintei Treimi, a Tatălui prin Fiul în Duhul Sfînt. De aceea Sfînta Scriptură numește pe Dumnezeu „Mîntuitorul nostru” (I Tim. 1, 1; 2, 3) și „Mîntuitorul nostru prin

Iisus Hristos” (Iuda 25), iar Duhul Sfînt este arătat ca cel care revarsă harul și înnoiește: „Cînd bună-tatea și iubirea de oameni a Mîntuitorului nostru Dumnezeu s-a arătat, El ne-a mîntuit, nu din faptele cele întru îndreptare, săvîrșite de noi, ci după a Lui îndurare, prin baia nașterii celei de a doua și prin înnoirea Duhului Sfînt, pe Care l-a vărsat peste noi, din belșug, prin Iisus Hristos, Mîntuitorul nostru” (Tit 3, 4—6). Actele lucrării mîntuitoare a Domnului sînt însoțite de prezența activă a Tatălui și a Duhului Sfînt: La Întrupare, Duhul Sfînt se pogoră peste Sfînta Fecioară, pe care o umbrește puterea Tatălui (Luca 1, 35); la Botez, Duhul lui Dumnezeu se pogoră peste Fiul, iar glasul Tatălui declară iubirea Sa față de Fiul și, prin El, bunăvoința față de lume (Mat. 3, 16—17); în propovăduirea Evangheliei, Domnul însuși mărturisește participarea Tatălui și Duhului Sfînt: „Învățătura Mea nu este a Mea, ci a Celui ce m-a trimis pe Mine” (Ioan 7, 16), „pentru că Eu n-am vorbit de la Mine, ci Tatăl care m-a trimis, Acesta mi-a poruncit ce să spun și ce să vorbesc” (Ioan 12, 49), și „Duhul Domnului peste Mine, pentru că El m-a uns să binevestesc săracilor; m-a trimis să vindec pe cei zdrobiți la inimă, să propovăduiesc robilor dezrobirea și celor orbi vederea, să slobozesc pe cei apăsați și să vestesc anul milei Domnului” (Luca 4, 18—19); în minuni, săvîrșite de Fiul, și în cuvintele Lui lucrează Tatăl, care locuiește în Fiul (Ioan 14, 10), activă fiind în ele puterea Duhului Sfînt (Mat. 12, 28); tot așa, jertfa Mîntuitorului este rînduită de Tatăl, „Care pe însuși Fiul Său nu l-a cruțat, ci l-a dat morții, pentru noi toți” (Rom. 8, 32), iar El, „Hristos, prin Duhul cel veșnic, s-a alus pe Sine jertfă fără prihană lui Dumnezeu” (Evrei 9, 14).

Întruparea Fiului lui Dumnezeu este una dintre cele trei, cele mai mari, taine ale creștinătății — Sfînta Treime, Întruparea și prezența reală a Domnului în Dumnezeiasca Euharistie —, taine nepătrunse de nici o minte creată, nici de înger, dar, împreună, temelie spirituală nezdruincabilă a întregii credințe și vieți creștine. „Cu adevărat mare este taina dreptei credințe: Dumnezeu s-a arătat în trup” (I Tim. 3, 16).

Pr. prof. Isidor Todoran

Unirea Principatelor — moment de răscruce în istoria poporului român

Prima și a doua stemă a Principatelor Unite din vremea lui Cuza

În istoria bimilenară a poporului român, un loc de cea mai mare însemnătate în epoca modernă, îl ocupă Unirea Principatelor, înfăptuită la 24 ianuarie 1859. Unirea a consacrat aspirația fundamentală, obiectivă, dintotdeauna a românilor, a reprezentat o piatră de hotar în evoluția mereu ascendentă a societății românești și marchează intrarea țării și a poporului într-o nouă etapă istorică de dezvoltare, pe calea progresului social-economic și cultural, a luptei pentru cucerirea independenței, a făuririi statului național unitar român.

Lupta pentru realizarea unității naționale în străvechea vatră a Daciei apare în perspectiva istorică ca o permanență a gândirii, a simțirii și acțiunii poporului român. Unirea din 1859 își are rădăcinile întinse adînc și puternic în întreaga dezvoltare anterioară a poporului nostru; ea a însemnat un punct de referință pentru eforturile depuse în continuare de români în lupta pentru libertate și unitate națională.

Năzuința formării unui stat unitar și eliberat de dominația străină, în care românii, strîngî laolaltă, să-și afirme în fața omenirii propria lor menire, a dominat în întreg evul mediu gîndirea social-politică, planurile militare și diplomatice ale înaintașilor noștri, ale conducătorilor de țară și de oaste, devenind în epoca modernă idealul suprem al întregii națiuni române, țelul ei politic fundamental. Dînd expresie acestei rea-

lități, Nicolae Bălcescu scria pe la 1850: „Unitatea națională fu visarea iubită a voievozilor noștri cei viteji, a tuturor bărbaților noștri cei mari care întrupară în sine individualitatea și cugetarea poporului, spre a o manifesta lumii. Pentru dînsa ei trăiră, munciră, suferiră și muriră”.

Unirea din 1600, înfăptuită în timpul domniei lui Mihai Viteazul, a verificat cu putere de convingere forța și autenticitatea idealului poporului român de libertate și unitate națională. Memoria unirii din 1600 s-a transmis de la epocă la epocă, de la generație la generație. Dreptul imprescriptibil la unitate și independență al poporului român a reprezentat în continuare, o dominantă a gândirii și acțiunii politice, diplomatice, militare și culturale ale marilor voievozi munteni și moldoveni ce au urmat. Aceleași idealuri au înaripat permanent mintea, inima și pana celor mai înaintate personalități ale culturii românești din întreg evul mediu și în epoca modernă, au format substanța multor scrieri tipărite în cele trei țări românești, alimentînd focul aspirației multiseculare de unitate a tuturor românilor în pofida granițelor artificiale stabilite de marile imperii pe corpul aceleiași popor și aceleiași patrii. Îmbrățișat de masele largi populare, acest ideal a dobîndit o forță de nestăvilii.

(Continuare în pag. a 4-a)

Prof. Petru I. Dan

Piine pentru suflet

Rugăciune și muncă

De multe veacuri se vorbește despre aceste două pîrghii ale vieții creștine. Chiar din antichitate se aude răsunetul dictonului „ora et labora”. Uneori au stat alături, altelei au fost socotite în neconcordanță una cu alta; au fost și vremuri în care s-a dat prioritate uneia sau alteia, fără să se țină seama că ele sînt surori bune.

Sînt credincioși pe care dacă îi chemi la muncă sau la rugăciune obișnuiesc să spună: „n-am vreme”. Cînd sînt chemați la rugăciune spun că nu pot veni fiindcă trebuie să muncească. Cînd sînt chemați la lucru spun: „Acum este vreme de rugăciune, nu de muncă”.

Acest fel de credincioși nu știu nici ce este rugăciunea, nici ce este munca. Ei nu cunosc rostul și în-

semnătatea muncii, nu cunosc nici binefacerile rugăciunii.

Se plîng mereu că sînt în „criză de timp”. Cînd sînt solicitați să facă ceva, răspund: „Cu dragă inimă aș veni să te ajut, dar n-am timp. Dacă ai ști cîte am pe cap”.

Dacă aud glasul clopotului de chemare la biserică încep să se scuze: „Cum nu m-aș duce dar am atîta de lucru, am oaspeți sau trebuie să merg la tîrg”.

Pe asemenea credincioși îi poți vedea duminică dimineața stînd pe laviță în fața casei, judecînd pe cei ce merg să strîngă finul sau pe cei ce merg la biserică.

Ei n-au vreme nici de rugăciune, nici de muncă.

Poate că lor nu li s-a spus încă ajuns ce este munca și ce este rugăciunea, la ce folosește și una și alta.

Sfînta Scriptură, cartea de căpătîi a creștinilor, înțelepciunea veche și viața de toate zilele ne arată că lucrurile nu stau așa. Omul este o ființă care are trup și suflet. După cum trupul are lipsă de hrană, de îmbrăcăminte, de lumină și de aer, tot astfel sufletul are foamea și setea lui. El îl caută mereu pe Ziditorul lui și se simte fericit atunci cînd e în legătură cu El prin rugăciune.

Rugăciunea este o „muncă a inimii”, iar munca este o „rugăciune a minților”. Amîndouă sînt mijloace pentru desăvîrșirea vieții.

Rugăciunile Bisericii cuprind în sfera lor nu numai pe cei ce se află în dumnezeiescul locaș, ci și pe cei ce se „ostenesc și lucrează”, pe cîmp, în fabrici, în adîncul pămîntului său pe înălțimile muntelui. Biserica prețuiește munca lor ca pe o rugăciune a faptei. Biserica se roagă pentru „toată lumea”, pentru toate

Părintele VASILE

(Continuare în pag. a 2-a)

Cîntec

GEORGE COȘBUC

*Ti-ai minat prin veacuri turmele pe plai,
Din stejarul Româi tu mlădiță ruptă,
Și-ți cîntai amarul din caval și nai,
Dar cumplită tu ai fost cînd te-au dus în luptă
Ștefan și Mihai.*

*Cînd ți-or pune piedici dușmanii să cazii,
Spada ta să fie și de-acum, române,
Fulger care-aprinde, vînt ce rupe brazii
Și te-ncrede-apururi că vei fi și mine*

Tare cum ești azil!

*Sus ridică fruntea, vrednice popor!
Cîți vorbim o limbă și purtăm un nume,
Toți s-avem o țintă și un singur dor, —
Mindru să se-nalțe-n lume*

Steagul tricolor!

Un mecenat uitat: Emanuil Gojdu (1802-1870)

Numele lui Gojdu era bine cunoscut mai ales în rândurile intelectualilor transilvăneni dinainte de 1918, ca mecenat și ca militant neobosit pentru afirmarea ființei istorice și sociale românești. De aceea socotim potrivit să readucem în fața cititorilor chipul de patriot luminat al celui care cu 110 ani în urmă scria în testamentul său aceste impresionante cuvinte: „Iubirea ce o am către națiunea mea, neîncetat mă face să stăruie în faptă, pentru ca și după moarte să pot erupe de sub gurile mormintului spre a fi pururea în sânul națiunii mele”.

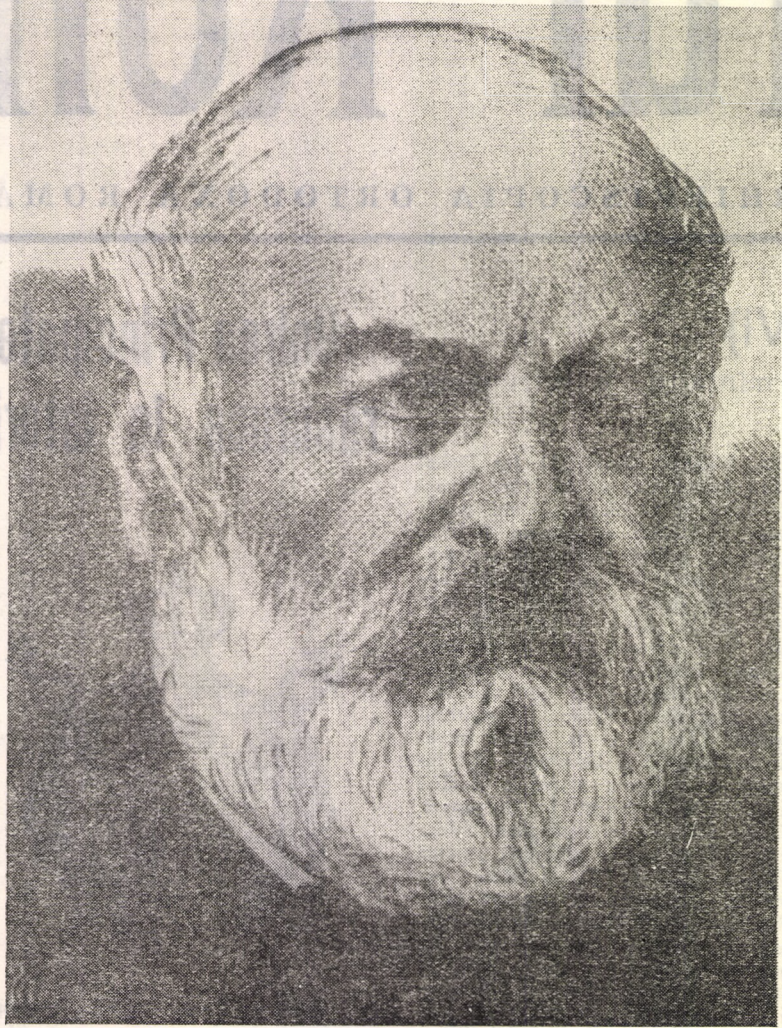
Făcea parte dintr-o familie de macedo-români, ca și mitropolitul Andrei Șaguna, Grabovschi, Mocioni și alții. Înaintașii săi, plecați din Moscoplea Macedoniei, au peregrinat prin Polonia, apoi s-au stabilit la Mișcolț și, în cele din urmă, la Oradea. Acolo s-a născut la 9/21 februarie 1802 Emanuil, fiul negustorului Atanasie Popovici Gojdu și al soției sale Ana, născută Poinar, originară din părțile Bihorului. După ce-a învățat la școala primară ortodoxă românească din Oradea și la Liceul de acolo, a urmat studii de drept la Oradea și Bratislava.

Terminând studiile, și-a început cariera de avocat în Budapesta unde a cunoscut — în casa lui Atanasie Grabovschi — și pe tânărul Anastasie Șaguna, viitorul mitropolit, precum și o serie de scriitori români (Ioan Teodorovici, Teodor Aron, Ștefan Neagoe ș.a.). Spirit practic, înzestrat cu alege însușiri gospodărești, Gojdu a ajuns să fie curând unul din cei mai înstăriți oameni din Budapesta (case, moșii, intravilane, acțiuni etc.). Căsătorit cu Anastasia Pometa, tot de origine macedo-română, casa lor a devenit în curând locul de întâlnire al studenților români care învățau acolo, care se bucurau în permanență de sprijinul lor moral și material. Paralel cu acțiunea de sprijinire a tinerilor studenți, Gojdu nu era străin nici de problemele culturale sau de cele social-naționale românești. În 1861 a fost numit „comite suprem” (prefect) al județului Caraș, în Banat. Cu acest prilej declară în fața studenților români din Pesta: „mă voi nisui din toate puterile spre ridicarea și înaintarea, atât materială cât și spirituală a neamului meu, cu un cuvânt eu voi lucra ca român și patriot”. În această calitate a lucrat pentru introducerea limbii române în administrația județului, pentru înființarea unui liceu românesc în Lugoj, (plan care nu s-a putut realiza). Fiind atunci și membru în Casa Magnaților (Senatul) din Budapesta, a rostit un celebru discurs, în care cerea drepturi pe seama națiunii române și respingea ideea unirii Transilvaniei cu Ungaria, lucru care desigur a nemulțumit oficialitățile. În curând și-a dat demisia din postul de comite și acela de membru al Casei magnaților. Spre sfârșitul vieții a fost ales deputat în Dietă, din partea cercului electoral Tinca (J. Bihor) și consilier la Curtea de Casație din Budapesta, funcție pe care a deținut-o până la moartea sa, întâmplată la 22 ianuarie/3 februarie 1870.

Dar dragostea lui Emanuil Gojdu față de neamul său se arată mai ales după trecerea lui din această viață. Prin testamentul său, și-a lăsat întreaga avere pentru constituirea unei fundații, din care să se împartă burse „acelor tineri români de religie ortodoxă, distinși prin purtare bună și prin talente, ai căror părinți nu sînt în stare, cu averea lor proprie, să ducă la îndeplinire creșterea și cultivarea copiilor lor”. Administrarea fundației era încredințată unei „Reprezentanțe”, formată din mitropolitul Transilvaniei ca președinte, din episcopii săi sufragani și din șase membri mireni. Un comitet executiv — de trei membri — aleși pe 3 ani, conducea în permanență afacerile Fundației.

Începând cu anul 1871, Reprezentanța a oferit în permanență burse de studii unor studenți și elevi români, până în 1918. Numărul total al burselor se ridica la peste 5500. La distribuirea lor se ținea seamă, în primul rând, de cei cu rezultate excepționale la învățătură, de cei orfani, de fii de preoți, învățători și țărani săraci, de fiii de intelectuali și meseriași fără avere. Valoarea burselor s-a ridicat la peste un milion de florini, în valuta de azi câteva zeci de milioane de lei.

Majoritatea bursierilor au ajuns oameni cu rosturi însemnate în viața culturală și națională-socială a românilor transilvăneni. Cităm doar

cîteva nume: savanții de talie mondială Victor Babeș și Traian Vuia, acad. Iuliu Prodan, botanist, prof. univ. în Cluj, acad. Cornel Micleș, prof. la Politehnica din Timișoara, istoricii și academicienii Ioan Lupăș și Silviu Dragomir de la Cluj, istoricul și prof. univ. Ilie Minea de Iași, prof. Marius Sturza de la facultatea de medicină din Cluj, poetul Octavian Goga, ziaristul Valeriu Braniște, marele bărbat de stat Dr. Petru Groza, profesorii Patriciu Dragalina, Ștefan Velovan și Enea Hodoș de la Caransebeș, Aurel Bratu, Ascaniu Crișan și Lucian Bologa de la Sibiu, Aurel Ciortea și Liviu Blaga de la Brașov, compozitorul Zeno Vancea etc. Toți aceștia, ca și atîtea mii de alți bursieri, prin munca lor, au contribuit la culturalizarea poporului român, la propășirea lui economică, dar mai ales la pregătirea marelui act al Unirii Transilvaniei cu România de la 1 Decembrie 1918. Astfel „sămînța” aruncată de Gojdu „pe pămîntul, cel bun” a adus roade înscrise în viața economică, socială și culturală a românilor transilvăneni.

Iată de ce amintirea lui Emanuil Gojdu, trecut în nemurire cu 110 ani în urmă, trebuie să rămînă mereu vie în mijlocul nostru, iar dragostea sa față de neamul din care s-a născut să ne fie pildă vrednică de urmat.

Pr. prof. Mircea Păcurariu

Rugăciune și muncă

(Continuare din pag. 1)

cele cite sînt de „folos sufletelor și trupurilor”.

Între rugăciune și muncă sînt multe puncte de legătură. Și una și alta izvorăsc din iubire, din iubire de Dumnezeu și de oameni. Și una și alta presupun dăruire, jertfă, biruința egoismului, asceză, predare pe altarul binelui obșteșc.

Trăim într-o vreme în care oamenii măresc dimensiunea și roadele muncii prin tot felul de mașini dar ei au în același timp lipsă de dimensiunea verticală a vieții, ca să nu devină robi, să nu se transforme în roboți.

N-am înțeles multă vreme de ce oamenii, înălțîndu-se în cosmos, ajung să cunoască mai bine ce este în adîncul pămîntului. Îmi place să văd în această cucerire simbolul trebuinței omului de a se înălța cît mai mult spre a cunoaște realitatea spre a-i putea sluji mai deplin. Omul iubeste libertatea, lumina, soarele și refuză să se închine mașinii. Destinul lui este să fie stăpîn al firii înconjurătoare.

Rugăciunea și munca nu sînt un scop în sine, sînt numai mijloace și trepte spre viitor, spre eternitate.

Între cele două teze: „omul este pentru muncă sau munca este pentru om”, creștinismul s-a pronunțat pentru a doua.

Valoarea muncii nu stă numai în energia fizică cheltuită pentru săvîrșirea ei, nici numai în durata timpului cerut, ci în conștiința cu care este făcută. Prin muncă omul devine creator de bunuri materiale și spirituale, prin muncă este colaborator al lui Dumnezeu, în lucrarea de păstrare și desăvîrșire a lumii.

Domnul nostru Iisus Hristos a sfințit munca și a ridicat-o din starea de blestem în care era socotită pînă atunci, în starea de binecuvîntare. Giovanni Papini scrie: „Miinile care au binecuvîntat pe oameni, care au dat vedere orbilor, care au tămăduit pe atîția bolnavi, cu care a înviat pe morți, miinile acelea care dintr-o supremă lege a iubirii s-au lăsat pironite pe cruce, fără să fi săvîrșit vreun păcat, acele miinile s-au atins mai întîi de rînda și pînă la treizeci de ani au

lucrat ca să facă lemnul folositor semenilor săi”.

Rugăciunea și munca sînt izvoare de virtuți. Ele îi adună și îi înfrățesc pe credincioși. Ele îi înalță și le ajută să-și împlinească rostul în viață. Ele îi scot din superficialitate și egoism.

Și una și alta sînt lucruri serioase, demne de om. Ne gîndim nu la o muncă de mîntuială sau la o rugăciune fariseică, făcute numai de ochii oamenilor și susținute numai de un interes mărunț. Nu orice muncă e folositoare și nici orice rugăciune aduce izbăvire. Rugăciunea și munca sînt căi de desăvîrșire a vieții, prin ele se biruiește păcatul.

Ne rugăm fiindcă îi iubim pe Dumnezeu, nu pentru că ne temem de El. Muncim pentru că dorim să fim folositori semenilor noștri, pentru ca să aducem un spor de lumină, de bine și de fericire în viață. „Lucrăm pentru veșnicie”, zicea oarecineva.

Cu cît ne vom înălța mai mult prin rugăciune adevărată și curată, cu atît vom fi mai aproape unii de alții și mai folositori semenilor noștri, Patriei noastre ai cărei fii sîntem.

În unitate de voință și lucrare cu poporul

Participarea delegaților B. O. R. la al II-lea Congres al Frontului Democrației și Unității Socialiste

În zilele de 17 și 18 ianuarie a. c. s-au desfășurat, la București, într-o atmosferă de înălțător entuziasm patriotic, lucrările celui de al II-lea Congres al Frontului Democrației și Unității Socialiste. Momentul a fost precedat de adoptarea unor măsuri care vizau îmbunătățirea structurii și activității acestei organizații, în sensul creării unui cadru larg, democratic de participare a tuturor cetățenilor, indiferent de naționalitate sau credință religioasă la vasta operă de înflorire a patriei și de dezvoltare continuă a vieții materiale și spirituale a poporului.

Ca și alte instituții, asociații și organizații obștești, tot astfel și cultele din țara noastră au făcut dovada integrității lor depline în viața poporului, participînd activ, prin delegații lor (80 la număr), la lucrările acestui înalt forum național.

Din partea Bisericii Ortodoxe Române au participat, în calitate de delegați, membrii Sfîntului Sinod, în frunte cu Prea Fericitul Părinte Patriarh Iustin, vicari, consilieri patriarhali, rectorii celor două institute teologice de la București și Sibiu, alți slujitori administrativ-bisericești.

Exprimînd de la înalta tribună a Congresului hotărîrea fermă a Bisericii noastre de a sprijini cu tot entuziasmul acțiunile pe care Frontul Democrației și Unității Socialiste le va organiza pentru întărirea Patriei, pentru bunăstarea tuturor cetățenilor ei și apărarea păcii în lume, Prea Fericitul Părinte Patriarh Iustin a arătat că acest fapt se înscrie pe linia unei străvechi tradiții de slujire creștinească. „Îmbunătățind toate laturile vieții poporului nostru, în condițiile vitrege de trai ale înaintașilor — a spus Prea Fericirea Sa — Biserica a fost prezentă pretutindeni și totdeauna cu cuvîntul și cu fapta, unde se simțea nevoia de ajutorul ei. Unde era întuneric ea a adus lumină; unde era durere, ea a adus alinare; cînd neamul era în primejdie, ea și-a dat, după putere, întreaga ei contribuție. Secole de-a rîndul, bisericile din orașe sau din sate și mai ales mănăstirile, au fost oaze de binefacere și vetre de cultură. Acolo au fost realizate și păstrate... manuscrise, cărți vechi, țesături, broderii și diferite alte obiecte de cult, podoabe ale genului, care se înnumără cu miile în bibliotecile, muzeele și depozitele de artă din țară și străinătate. Vechile noastre tiparnice bisericesti au dat la iveală, veacuri de-a rîndul, cărți de cult și de învățătură religioasă și unorii laică, nu numai pentru noi români, dar și pentru alte popoare. În acest fel, țara noastră a făcut operă de cultură pe o arie mult mai întinsă decît ținuturile românești”.

Un alt aspect evidentiat de Prea Fericirea Sa în cuvîntarea rostită, a fost acela al conlucrării permanente și sincere dintre conducătorii bisericesti și conducătorii de stat, al aportului pe care cei dintîi l-au adus, de pe poziția lor specifică, la soluționarea marilor probleme cu care era confruntată țara. În legătură cu aceasta, Prea Fericirea Sa a arătat că: „vlădiciei erau neîncetat lîngă voievozi, sprijinindu-i într-un fel sau

altul: uneori le erau statornici sfetnici sau erau trimiși în solii de mare încredere peste hotare. Unii ierarhi erau înrudiți cu domnitorii, mă gîndesc la Mușatini sau Movilești; dar, ceea ce constituia temelul sprijinului pe care-l dădeau ei voievozilor, mai mult decît rudenia, era dragostea de glia strămoșească și conștiința de a sluji neamul din care făceau parte”. Ca o expresie a înaltei conștiințe patriotice de care au fost însuflețiți acești ierarhi ai Bisericii noastre, Prea Fericirea Sa a amintit poziția plină de demnitate a marelui mitropolit Nicolae Bălan al Ardealului — adoptată în împrejurări în care trupul patriei noastre era sfîșiat prin dictatul de la Viena, din august 1940. Indignat de lipsa de respect față de moștenirea scumpă a unui popor, el a exclamat atunci: „Noi nu sîntem produsul Trianon-ului; unitatea noastră politică se bazează pe faptul dănuirii și pe dreptul existenței noastre ca națiune pe pămîntul acesta... Biserica noastră va rămîne și de aici înainte depozitara aspirațiilor integrale ale neamului...”.

Referindu-se la felul în care înțelege și astăzi Biserica să-și împlinească menirea sa, Prea Fericitul Părinte Patriarh Iustin a spus: „Urmînd pilda strămoșilor noștri, care îngemănau credința cu dragostea de glia românească, rugăciunea cu munca și drepturile firești cu datorile obștești, ne vom strădui și noi, potrivit cu nevoile vremurilor de acum, să ne facem părtași la opera de zidire a României celei noi”.

Aceste cuvinte rostite de Prea Fericirea Sa exprimă în esență felul de a gîndi și a simți al slujitorilor și credincioșilor Bisericii noastre, care știu că programul Frontului Democrației și Unității Socialiste urmărește binele și fericirea poporului, afirmarea lui multilaterală pe plan intern și extern, și că aceste nobile năzuințe puse în slujba propășirii neamului nostru sînt în acord și chiar proroncitate de învățătura noastră de credință.

Pentru aceasta a fost primită cu deosebită satisfacție alegerea Prea Fericirii Sale și a celorlalți membri ai Sinodului permanent (I. P. S. Mitropolit Teoctist al Moldovei și Sucevei, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, I. P. S. Mitropolit Nestor al Olteniei, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului și P. S. Episcop Antonie al Buzăului) în Consiliul Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste, precum și desemnarea altor reprezentanți ai Bisericii noastre (I. P. S. Teofil al Vadului, Feleacului și Clujului, I. P. S. Antim al Tomisului și Dunării de Jos, P. S. Eftimie al Romanului și Hușilor, P. S. Emilian al Alba Iuliei, P. S. Visarion al Aradului, P. S. Vasile al Oradei, P. C. Octavian Popescu, vicar administrativ al Arhiepiscopiei Bucureștilor și P. C. arhid. Constantin Voicu, rectorul Institutului Teologic Universitar Sibiu) în Comitetul Central al Organizațiilor Democrației și Unității Socialiste.

Filaret și Neofit Scriban luptători pentru unirea Principatelor Române

Biserica Ortodoxă Română și-a împlinit mereu viața ei cu viața poporului nostru în vîltoarea strădăniilor pentru dreptate, omenie, neafîrnare și libertate. Dacă gîndim numai la unirea celor două principate românești — Moldova și Muntenia — înfăptuită la anul 1859, vin în mintea noastră și acei slujitori și dreptmăritori creștini care au lucrat pentru unirea tuturor românilor, pentru încheierea relațiilor de frățietate, pentru statornicirea duhului comunitar prin mărturisirea credinței strămoșești.

Cărturari români — clerici și mireni — de altădată, treceau din Moldova și Muntenia în Transilvania și din această veche vatră românească la est și la sud de Carpați; pes-

te tot ei se regăseau acasă. Editorii cărților religioase se adresau românilor de pretutindeni; tipăriturile bisericesti, în limba română erau căutate și folosite în toate regiunile locuite de români. Aceste scrieri au contribuit la adîncirea legăturilor între frați, în vraja aceluiași duh, la unificarea limbii române și la statornicirea aspectului literar al ei.

În această ordine de idei, Biblia din 1688, tipărită la București, potrivit concluziilor la care au ajuns specialiștii, rod al strădăniilor unor cărturari moldoveni, munteni și transilvăneni, este un pas de mare importanță în în lucrarea pentru unitate.

Preot Scațlat Porcescu
(Continuare în pag. a 3-a)

Unirea Principatelor Române simbol al unității noastre naționale

Unirea „în cuget și-n simțiri“ a fost năzuința bimilenară de credință și de conștiință națională a tuturor românilor, trăitori pe aceste meleaguri strămoșești. Idealul unității sufletești a tuturor românilor din Provinciile populate de ei a luminat puternic conștiința națională a locuitorilor acestor plaiuri străbune. Versurile pline de profund patriotism ale bardului de

ruind asupra aceleiași idei de „unire“, patriotul arhimandrit continua cu aceeași vervă: „Dezbinarea, slăbindu-ne, ne-a făcut batjocură și ris celor de primprejur, am ajuns ca și când numele nostru s-ar fi șters din cartea neamurilor, acoperiți atîta timp de un întuneric nestrăbătut, rămînînd ca niște unelte înjosite pentru străini, care au știut să ne întrebuițeze în folosul lor și spre răsplătire să ne pună în obezi, și mai tare să apese asupra noastră întunericul veacului“. Viitorul ierarh al Romanului, plin de iubire față de păstoriții săi le sădește în inimi sentimente de demnitate, căci o nouă epocă sosi pentru unirea românilor: ea nu este decît o nouă repetare a glasului lui Dumnezeu... La acest glas dumnezeiesc, națiunile civilizate, care ne uitaseră cu totul, deodată și-au adus aminte de noi, ne iubesc, voiesc norocirea noastră, strigă tocmai de la marginile Europei: „Voim izbăvirea românilor, voim unirea lor“. Pentru a întări aceste cuvinte, zelosul orator invocă nume de înaintași care și-au jertfit viața pentru unirea și independența tuturor fiilor din cele trei provincii românești: „Strămoșii noștri și-au vărsat sîngele de multe ori, și-au pus sufletele pentru ca să ne păstreze nouă patria aceasta. Oare ce-ar zice ei cînd ar vedea că strănepoții lor sînt așa de mici la suflet încît nu voiesc a jertfi pentru viitorul ferice al nației nici măcar o deșartă ambiție, un netrebnic egoism, un orb înțeles, mai ales cînd chiar acesta numai în părere este jertfă; ce ar zice Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul și alții, care cu sute de ani în urmă, au cunoscut că mîntuirea patriei noastre este în unire și o au căutat cu jertfe mari, ce ar zice cînd ne-ar vedea pe noi că, avînd ocazie de unire, fugim de ea, ne temem de ea, cînd ea chiar ni se propune? Eroii cei morți ai nației noastre au dorit să vadă zilele care noi le-am ajuns și nu s-au învrednicit de dînsule. Noi, care am ajuns asemenea zile, să ne ferim de ele? Să ne jertfim niște pagube părute pentru niște foloase reale și glorioase pentru viitorul nostru. Să ne lăsăm un nume de laudă pentru urmași, care să se poată mîndri că au avut niște predecesori vrednici“. Aceste cuvinte au răsunit cu atîta putere în inimile moldovenilor încît în această atmosferă de nădejdi și bucurii negrăite nimeni nu putea rămîne insensibil, de la vîldic pînă la opincă. Toți, „cei cu inima română“ erau cuprinși de marele entuziasm și de dorința arzătoare a „unirii tuturor“, conștienți fiind că „numai unirea face puterea“.

Dar această putere a unirii a înfăptuit-o poporul, în care a germinat fermentul traducerii în faptă a mărețului ideal de a fi toți „un singur trup“.

În acest scop, este foarte interesantă de amintit jalba pe care o primește Mitropolitul Nifon, din partea „deputaților de mahalale“, din București, cerîndu-i „a ordona tuturor preoților din țară ca să deschidă rugăciuni în biserici chemînd milostivirea Creatorului asupra noastră, asupra viitorului țării și asupra persoanelor care vor fi chemate a da votul la regenerarea Patriei, ca să-i întărească în credință, în sentiment și în sinceritatea cererilor, care să nu fie altele decît acelea ce adăstă nația“.

Despre acest lucru, a arătat în cuvinte alese și Mitropolitul Sofronie Miclescu, cu prilejul deschiderii Divanului ad-hoc. „Să fim un singur trup, precum sîntem un singur suflet, căci toți una sîntem, avînd o credință, un sînge, o patrie, o istorie, un Dumnezeu“.

Despre primul pas pentru unificarea statală prin unirea de la 1859 a vorbit și Mihail Kogălniceanu, prin cuvîntul său hotărît: „Unirea națiunea a făcut-o“. Același lucru reliefa marele bărbat de stat și cînd se adresa primului domnitor al Principatelor Române: „Prin înălțarea ta pe tronul lui Ștefan cel Mare s-a înălțat însăși națiunea română... Alegîndu-te domn, am voit să arătăm lumii ceea ce toată țara dorește: la legi noi, om nou! Fii dar omul epocii, fă ca legea să înlocuiască arbitrarul; fă ca legea să fie tare iar tu, Măria Ta, ca domn fii bun, fii blînd, fii bun mai ales cu aceia pentru care mai toți domnii trecuți au fost apăsători și răi. Fă dar ca domnia ta să fie cu totul de pace și de dreptate, împacă patimile și

urile dintre noi și reintrodu în mijlocul nostru strămoșeasca frăție. Fii simplu, Măria Ta, fii bun, fii demn cetățean; urechea ta să fie pururea deschisă la adevăr și închisă la minciună și la lingușire. Porți un frumos și scump nume, numele lui Alexandru cel Bun. Să trăiești dar mulți ani ca și dînsul; să domnești ca și dînsul!“.

Mitropolitul Sofronie Miclescu al Moldovei (1851—1860)

la Mircești, Vasile Alecsandri, au cuprins toate inimile și sufletele fraților de aceeași limbă, datini și simțire românească:

„Hai să dăm mîna cu mîna, Să-nvîrtim hora frăției,
Cei cu inima română, Pe pămîntul României“.

Acest crez al poporului nostru era considerat de către opinia publică europeană un drept legitim al românilor, cărora îi sosise timpul înfăptuirii sale.

Aceasta reiese clar din cuvintele pline de însuflețire rostite de către marele cărturar și patriot Arhimandritul Melchisedec Ștefănescu, cînd glăsuia, în Catedrala episcopală din Roman: „Cel ce fuge de unire îndeosebi merge contra ideii generale a omenirii, în contra progresului, în contra învîțăturii lui Hristos, voiesc a se ține departe de sfera ființelor morale.“

Deci, dacă pentru românii din Principate a sosit o epocă, care îi cheamă la „unire“, aceasta este o dovadă că ei sînt pe calea progresului universal al omenirii, că ei sînt chemați a se sui pe scara acestui progres veșnic, care este cea tainică scară, pe care a văzut Iacob că una cerul cu pămîntul“. Stă-

Episcopul Melchisedec Ștefănescu al Romanului (1879—1892)

Aceste cuvinte mișcătoare și sincere au fost exprimate în numele întregii națiuni, arătînd voința întregului popor de a avea un singur domn pentru cele două provincii românești. Prin aceasta se realiza acel vis bimilenar și cea voință de neclintit de a fi o singură inimă și un singur cuget, frați de aceeași lege și simțire românească.

Astfel, alegerea și ridicarea lui Alexandru Ioan Cuza pe tronul lui Ștefan cel Mare reprezenta de fapt „triumful vocii naționale“. Națiunea l-a numit domn, conștientă că și încredința soarta unui om însuflețit de imperativele progresului, de ideea de a dezvolta „autonomia și libertățile țării“.

Fiind un sincer adept al unirii, ideal pe care românii erau datori să-l urmărească cu hotărîre, Alexandru Ioan Cuza personifica principiul de unitate statală și demnitate națională. Tronul pe care fusese înălțat Ioan Cuza devenise astfel „tronul națiunii“, lucru pentru care el a devenit un adevărat simbol al unității noastre naționale.

† ADRIAN BOTOȘANEANUL
Episcop-vicear

Filaret și Neofit Scriban...

(Continuare din pag. a 2-a)

Fiindcă sîntem în luna ianuarie, lună în care s-a înfăptuit unirea Principatelor române, privirile noastre se îndreaptă la acei slujitori ai Bisericii Ortodoxe Române, din toate provinciile românești care, în încrengătura evenimentelor și împrejurărilor de la mijlocul secolului al XIX-lea, au acționat cu dirigență pentru unirea celor două țări. Sentimentul comunității de neam, apoi conștiința unității naționale și, fi-rește, convingerea că unitatea este chezașia puterii, au fost îndemnuri și chemări la acțiuni consacrate unirii.

Între slujitorii Bisericii străbune care s-au alăturat, pilduitor, luptătorilor pentru înfăptuirea unirii, au fost și cei doi frați: Filaret și Neofit Scriban.

Filaret Scriban (1811—1873) a fost unul dintre fiii preotului Ioan Artimescu, originar din Transilvania, care se stabilește la Burdujeni — Suceava. El a învățat carte în casa părintească și la mănăstirea din Burdujeni, apoi, la Iași, la gimnaziul Vasilian de la Sf. Trei Ierarhi și, între 1835—1837, la Academia Mihăileană, unde profesorul V. Fabian-Bob, transilvănean, îi dă numele de Scriban. La aceeași academie studiază cursul de filozofie, predat de bănățeanul Eftimie Murgu. Începînd din anul 1844, a funcționat ca profesor de limba franceză la Școala Normală de la Sf. Trei Ierarhi — Iași apoi ca profesor de Retică, Poezie și Mitologie la Academia Mihăileană. În 1839 a fost trimis de Mitropolitul Veniamin Costachi la Academia teologică din Kiev unde,

pînă în anul 1841, a studiat Teologia și în același timp, „a strîns din arhive și bibliotecii mult material bibliografic și documentar referitor la istoria, biserica și literatura română“. La sfîrșitul cursurilor a fost declarat „magistru“ în Teologie; el este primul român cu acest titlu academic. Călugărîndu-se, a primit numele Filaret, a fost hirotont, ierodiacon și ieromonah, apoi numit ca profesor și rector al Seminarului de la Socola, unde între 1843—1862, a fost egumen al mănăstirii. În anul 1852 a fost ridicat la treapta de arhieru. Înființîndu-se, la anul 1860, Facultatea de Teologie în cadrul Universității ieșene, Filaret Scriban a predat, ca profesor, diferite discipline teologice.

Spre a veni în ajutorul studenților de la Academia Mihăileană și de la Facultatea de Teologie și a elevilor seminariști, Filaret Scriban a alcătuit și tipărit mai multe manuale didactice: *Intîile cunoștințe pentru junimea moldoveană care învață limba franceză* (1836), *Mica geografie a Daciei, Moldaviei și a Țării Românești* (1838), *Retică cu toate părțile ei, Istoria bisericească a românilor pe scurt* (1871). De la el au rămas mai multe scrieri cu caracter teologic dar în manuscris.

Talenta și, totodată, cu o cultură înaltă, Filaret Scriban a scris cîteva poezii care ogîndesc unele din gîndurile sale și a tradus din operele lui Cornelius Nepos, Platon, Fénelon, Voltaire, Daniel Defoe, Alexandru Sturdza și Petru Movilă (*Mărturisirea Ortodoxă a apostoliceștei și catoliceștei biserici de Ră-*

sărit). Se mai păstrează de la el o interesantă corespondență cu George Asachi, Mitropolitul Ven. Costache și Andrei Șaguna.

Înflăcărat de idei și sentimente patriotice, Filaret Scriban a sprijinit cu entuziasm și a luptat pentru Unirea Principatelor. Ales deputat în Divanul ad-hoc, în anul 1857, din partea mănăstirilor neînchinat, Filaret Scriban a subscris propunerea adoptată, în ședința din 14 octombrie 1857, prin care, între altele, se prevedea *Unirea Principatelor române într-un singur stat sub numele de Românie*.

În anul 1871, Mitropolia Moldovei și Sucevei a încredințat arhierului Filaret Scriban misiunea de a reprezenta, la festivitatea de la Mănăstirea Putna, clericii și dreptmăritorii creștini din Moldova.

Neofit Scriban (1803—1884), căpătă ca și fratele său, Filaret, cele dintîi cunoștințe despre lume și viață în casa părintească și la mănăstirea din Burdujeni. A îmbrăcat haina monahală la mănăstirea Gorovei primind numele de Neofit, apoi își continuă studiile începînd din anul 1833, la Gimnaziul Vasilian, la Academia Mihăileană din Iași și, îndemnat de Eftimie Murgu, la colegiul „Sf. Sava“ din București.

Rînd pe rînd, Neofit Scriban a funcționat ca predicator la catedrala mitropolitană din Iași, catihet al Școlilor de la Sf. Trei Ierarhi, conducător al unei școli publice la Făl-ticeni, unde a avut ca elev pe N. Gane, egumen al Mănăstirii Mogoșești, profesor la școala monahală

din Mănăstirea Neamț, director al Școlilor de la Sf. Trei Ierarhi, profesor la Seminarul Socola, arșieru hirotont și episcop al Eparhiei Argeșului.

Ca și fratele său, Neofit a publicat manuale didactice pentru elevii școlilor publice, în fond, prelucrări după diferiți autori: *Urziri istorice sau curs metodic de istorie* (1851), *Metoda pentru studiul limbii clasice* (1862), un volum de cuvîntări, *Cuvinte bisericești compuse și rostite la deosebite ocazii* (1868), o lucrare teologică *Testamentul Vechi studiat duce la cel Nou* (1876) și un volum cu titlul *Incerări poetice* (1870) în care găsim poezii ocazionale și diferite compuneri cu caracter elegiac.

Temperament vioi, vijelios, Neofit Scriban a luptat, cu înflăcărare pentru Unirea Principatelor române. Astfel, în anul 1856, a publicat un articol cu tema *Unirea și neunirea Principatelor Române*, în care arată că Țările Române, multă vreme despărțite, „au fost jucăria furtunilor; corabia nației nu avea o cîrmă, o busolă care să-i dea o direcție știută și hotărîtă...“ „națiile care s-au unit au crescut și s-au fericit“. În altă broșură cu titlul: *Foloasele unirii Principatelor* el demonstrează că prin unire se va ajunge la prosperitate economică și la o bună organizare administrativă a României.

În calitate de crainic al luptătorilor moldoveni pentru unire, Neofit Scriban a plecat în 1857 la București spre a lua legătura cu miniștrii de peste Milcov. În același an, el a fost ales deputat în Divanul ad-hoc, din partea clerului „capitalei“ semnînd propunerea pentru unirea Principatelor și pentru alte reforme democratice.

După Te-Deum-ul săvîrșit în biserica Sf. Nicolae Domnesc, cu prilejul deschiderii lucrărilor divanului ad-hoc, Neofit Scriban în cuvîntarea rostită, s-a referit la înalta misiune pe care o are această adunare în fața istoriei, iar după cel săvîrșit în ziua de 5 ianuarie 1859, cînd s-a deschis adunarea electorală care avea să-l aleagă pe Alexandru I. Cuza ca domn al Moldovei, a spus între altele: „... Stindardul sub care stați este stindardul nației române; pe acest stindard este scris cu litere mari, credința română *Unirea*... Credința nației române nu a fost, nu este și nu va fi decît unirea țărilor române într-un singur stat, singura ancoră a mîntuirii sale, singurul port în care poate scăpa corabia sa de pe furtuna valurilor ce o împresoară“.

După anul 1878, Neofit Scriban, doborît de o mîhnire sufletească, s-a retras la Burdujeni, unde „cu gîndul la unirea Transilvaniei cu România“ s-a stins din viață.

Frații Filaret și Neofit Scriban, slujitori destoinici ai Bisericii și poporului nostru, au stăruit în activitatea lor, fără încetare, pentru *Unirea Principatelor Române* și pentru prosperitatea țării.

Cel mai cinstitor omagiu pe care îl putem aduce acestor fii aleși ai neamului nostru este pomenirea lor în rugăciunile pe care le înălțăm Celui Atotputernic, hotărîrea noastră de a păstra și desăvîrși în unire tare, moștenirea ce ne-a fost lăsată și, în același timp, adeviziunea noastră neclintită la strădaniile care se depun neconștient pentru slava și fericirea patriei.

Festivitatea înscăunării P. S. Dr. Antonie Plămădeală ca Episcop al Buzăului

După cum se știe (vezi nr. 1/1980 din „Telegraful Român”), în urma vacantării scaunului de episcop al Buzăului, s-a procedat la alegerea noului titular, în conformitate cu Legiurile Bisericii Ortodoxe Române. Colegiul Electoral Bisericesc, în ședința din 9 decembrie 1979, a ales în scaunul vacant al Eparhiei Buzăului, pe P. S. Episcop Antonie Plămădeală, vicar patriarhal.

Sâmbătă, 12 ianuarie 1980, a avut loc la Departamentul Cultelor înminarea Decretului prezidențial de recunoaștere a P. S. Episcop Antonie Plămădeală ca Episcop al Buzăului.

La această solemnitate a fost de față Prea Fericitul Părinte Patriarh Iustin, însoțit de alți membri ai Sfântului Sinod, conducători și reprezentanți ai cultelor religioase din România, consilieri patriarhali și reprezentanți ai Centrului eparhial Buzău.

Duminică, 13 ianuarie 1980, a avut loc în catedrala episcopală din Buzău, festivitatea înscăunării P. S. Episcop Antonie Plămădeală ca Episcop al Buzăului.

Sfânta Liturghie a fost săvârșită de I. P. S. Arhiepiscop Antim al To-

misului și Dunării de Jos, P. S. Episcop Eftimie al Romanului și Hușilor și P. S. Episcop Vasile al Oradiei, în fruntea unui sobor de preoți și diaconi.

La orele 9, Prea Fericitul Patriarh Iustin, însoțit de noul episcop P. S. Antonie, a intrat în catedrala episcopală, în acordurile imnului patriarhal. Erau prezenți următorii membri ai Sf. Sinod: I. P. S. Mitropolit Nestor al Olteniei; I. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului; P. S. Episcop Emilian al Alba Iuliei; P. S. Episcop Roman Ialomițeanul, vicarul Arhiepiscopiei Bucureștilor; P. S. Episcop Adrian Botoșăneanul, vicarul Arhiepiscopiei Iașilor; P. S. Arhieru Gherasim Piteșteanul, vicarul Episcopiei Râmnicului și Argeșului. Au asistat de asemenea, PP. CC. Consilieri patriarhali, funcționari superiori din cadrul Administrației patriarhale, scriitori, oameni de cultură și artă, invitați ai P. S. Episcop Antonie.

Au fost de față reprezentanți ai Departamentului Cultelor și ai autorităților locale de Stat.

La sfârșitul Sf. Liturghii, P. S. Episcop-vicar Roman Ialomițeanul a dat citire *Gramatei de înscăunare* a P. S. Episcop Antonie Plămădeală ca Episcop al Eparhiei Buzăului, iar Prea Fericitul Patriarh Iustin a înmănat P. S. Episcop Antonie Gra-

mata și cîrja de episcop al acelei eparhii.

P. F. Patriarh Iustin a rostit apoi o cuvîntare în care, după un șir de evocări istorice și bisericești referitoare la ierarhii de seamă care au păstorit în scaunul episcopal al Buzăului, a adresat noului ierarh al acestei eparhii îndemnuri părintești de-a continua tradiția strălucită în cultură și spiritualitate a Episcopiei Buzăului.

A răspuns Prea Sfințitul Episcop Antonie, printr-o amplă cuvîntare în care a trecut în revistă momentele cele mai importante din istoria Episcopiei Buzăului. P. S. Sa a făcut apoi o prezentare a programului propus pentru viitoarea sa activitate și a mulțumit înaltei conduceri bisericești pentru încrederea acordată.

Centrul eparhial Buzău a oferit apoi o agapă în cinstea noului ierarh titular al acestei eparhii, cu care ocazie, s-au rostit cuvîntări și toasturi. A răspuns P. S. Episcop Antonie, mulțumind tuturor pentru participare și cuvintele adresate.

Nicolae Mihăiță

Hirotonirea în arhieru a noului episcop-vicar patriarhal Dr. Vasile Costin — Tîrgovișteanul

Așa cum am relatat recent, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, însușindu-și propunerea Prea Fericitului Părinte Patriarh Iustin, a ales în postul de episcop-vicar patriarhal pe P. C. Arhimandrit Dr. Vasile Costin, superiorul Așezămintelor ortodoxe române de la Ierusalim, căruia i-a acordat titlul de „Tîrgovișteanul”.

Sîmbătă, 12 ianuarie 1980, a avut loc într-un cadru festiv, la Departamentul Cultelor, solemnitatea înmînării Decretului prezidențial privind recunoașterea numirii P. C. Arhim. Vasile Costin în postul de episcop-vicar patriarhal al Administrației Patriarhale.

Hirotonirea în treapta de episcop a P. C. Arhim. Vasile Costin a avut loc Duminică, 20 ianuarie 1980, în catedrala patriarhală din București.

În ajun, sîmbătă 19 ianuarie, după oficierea slujbei vecherniei, a avut loc ceremonia „ipopsifierii” viitorului episcop, potrivit rînduieilor tipiconale ortodoxe.

Taina hirotonirii a avut loc în cadrul Sfintei Liturghii, săvîrșită de Prea Fericitul Părinte Patriarh Iustin Moyses, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, I. P. S. Arhiepiscop Antim Nica al Tomisului și Dunării de Jos și P. S. Episcop Roman Ialomițeanul, vicarul Arhiepiscopiei Bucureștilor, în fruntea unui sobor de

preoți și diaconi de la catedrala patriarhală.

Au fost de față: I. P. S. Mitropolit Nestor Vornicescu al Olteniei; P. S. Episcop Emilian Birdeș al Alba Iuliei; P. S. Episcop Epifanie Tomitanul, vicarul Arhiepiscopiei Tomisului și Dunării de Jos; PP. CC. Consilieri de la Administrația Patriarhală; preoți, monahi, numeroși credincioși.

În cadrul Sfintei Liturghii, arhimandritul Vasile Costin a fost adus înaintea celor trei ierarhi slujitori, în mijlocul bisericii, unde a făcut cuvenita mărturisire publică de credință. Soborul ierarhilor și slujitorilor a intrat în altar, unde s-a săvîrșit ritualul hirotonirii. Apoi Intîistătătorul Bisericii Ortodoxe Române a înfățișat credincioșilor, în fața sfintelor uși ale altarului, pe noul episcop, *Vasile Tîrgovișteanul*, căruia i-a încredințat însemnele rangului arhieresc: sacosul, omoforul, engolpionul și mitra.

La sfârșitul Sfintei Liturghii, Prea Fericitul Părinte Patriarh Iustin a rostit o cuvîntare în care a prezentat celor de față pe noul episcop-vicar patriarhal și a subliniat rolul și însemnătatea slujirii arhieresti.

Răspunzînd, P. S. Episcop-vicar patriarhal Vasile Tîrgovișteanul a mulțumit Intîistătătorului Bisericii Ortodoxe Române pentru încrederea acordată precum și ierarhilor, clericilor și credincioșilor prezenți.

Pr. Dumitru Soare
Consilier patriarhal

Florian Dudaș, Vechile tipărituri românești din bisericile Bihorului (sec. XVI—XVII), cu o prefață de P. S. Episcop Vasile Coman, Oradea, 1979, 220 + 36 pag.

Cercetătorul bihorean Florian Dudaș se ocupă în cartea pe care o prezentăm de manuscrisele și tipăriturile vechi românești din bisericile Bihorului. Este vorba de un număr însemnat de astfel de tipărituri, pe care autorul le-a cercetat în anii din urmă și pe care le-a catalogat, lucrarea sa anterioară: *Carte vechi românească în Bihor, Oradea, 1977, 204 p., 45 ilustrații*.

Sînt prezentate, la început, tipăriturile coresiene dintre care au ajuns pe meleagurile Bihorului: 1. *Evangeliarul* (Brașov, 1561); 2. *Tîlcul evangheliilor* (Brașov, 1567—1568); 3. *Psaltirea* (Brașov, 1570); 4. *Evangelia cu învățătură* (Brașov, 1581) și 5. *Palia de la Orăștie*, aceasta din urmă fiind tipărită precum se știe de către fiul lui Coresi, în 1582.

În continuare, autorul se ocupă de circulația „Cărții românești de învățătură” sau „Cazaniei” lui Varlaam (1643) în Bihor și alături de ea a altor două tipărituri ale mitropolitului Varlaam: „Șapte Taine” și „Răspunsul împotriva catehismului calvinesc”.

O circulație tot atît de largă și îndelungată în Bihor a cunoscut Noul Testament de la Bălgrad (1648). Am putea spune că această carte a fost prezentă peste tot deoarece de îndată ce se afla de existența ei într-o localitate, credincioșii din împrejurimi o împrumutau pentru lectură.

Dintre vechile pravile românești au fost semnalate în Bihor: *Pravila de la Govora* (1640) și *Îndreptarea legii sau Pravila cea mare de la Tîrgoviște* (1652).

Alte tipărituri vechi românești atestate în ținutul Bihorului sînt: *Psaltirea în versuri* (1673), *Molitevnicul* (1681) și *Viața și petrecerea sfinților* (1682—1686), toate aparținînd mitropolitului Dosoftei al Moldovei.

Dintre cărțile tipărite la București în secolul al XVII-lea au circulat în Bihor următoarele: „Cheia înțeleșului” — prima carte românească imprimată în București la 1678, apoi *Evangelia* de la 1682, *Apostolul* de la 1683, *Biblia* din 1688 și *Mărgăritarele Sf. Ioan Hrisostom* din 1691. Alături de acestea au fost descoperite în bisericile din Bihor mai multe tipărituri aparținînd mitropolitului Antim Ivireanu precum sînt: *Evangelia greco-română* (București, 1693), *Psaltirea* (București, 1694), *Evangelia* (Snagov, 1697) și „*Carte sau lumină*” (Snagov, 1699).

Chiriadromionul de la Bălgrad (1699) este uluma tipăritură menționată de autor ca circulînd într-un număr impresionant de mare de exemplare în Bihor. Dar, șirul vechilor tipărituri românești păstrate în Bihor nu se încheie la anul 1700. Autorul și-a propus însă ca limită cronologică a lucrării sale acest an și ca atare se oprește aici. În partea a III-a a lucrării sînt consemnate „mărturiile documentare manuscrise” pe exemplarele cercetate, adică toate acele însemnări făcute de dieci, copisti, dașcăli, preoți, monahi, înalți dregători și slujitori, care pot fi socotite pe bună dreptate adevărate izvoare pentru cunoașterea realităților economice, sociale, politice, militare și culturale ale românilor din epoca respectivă.

Lucrarea este meritorie din toate punctele de vedere. Semnalînd existența acestor străvechi tipărituri românești în Bihor, autorul aduce dovezi incontestabile privind legăturile permanente dintre românii din Țara Crișurilor și cei de dincolo de culmea Carpaților. Născuți din aceeași viață de daci și romani, noi ne-am hrănit pe tot parcursul dăinuirii noastre din aceeași sursă: „cartea” românească imprimată în tipărițele de la Brașov, Tîrgoviște, Iași, Bălgrad sau București. Această carte a constituit pentru noi un adevărat tezaur, contribuind în egală măsură la luminarea cugetului, întărirea credinței, dezvoltarea limbii și a conștiinței naționale.

Pr. prof. D. Abrudan

Unirea Principatelor...

(Continuare din pag. 1)

Hotărîrea de a înfăptui unirea a dobîndit o expresie deosebită în timpul revoluției de la 1848, din țările române. Avînd caracter unitar, evenimentele revoluționare de la 1848 au așezat în centrul lor cerințele desființării servitutiilor feudale, introducerea libertăților democratice burgeze, înlăturarea dominației străine, realizarea unității și independenței naționale.

Bogata moștenire ideologică și culturală a revoluționarilor pașoptiști, puternicele tradiții democratice, idealurile de unitate și libertate națională au fost preluate, amplificate și ridicate pe noi trepte, în deceniul următor, de forțele progresiste ale poporului român. Se verifica în practică adevărul cuvintelor lui Mihail Kogălniceanu care, în august 1848, aprecia că unirea Moldovei cu Muntenia reprezintă „cheia de boltă, fără de care s-ar prăbuși tot edificul național”. Același mare patriot spunea, în 1857: „Dorința cea mai mare, cea mai generală, aceea hrănită de toate generațiile trecute, aceea care, împlinită, va face fericirea generațiilor viitoare este, Unirea Principatelor într-un singur stat, o unire care este firească, legiuită și neapărată”. Idealul unirii, prezent în conștiința poporului, care nutrea speranța înfăptuirii acesteia odată cu un amplu program de reforme, dobindea noi forțe. Unirea, consemna Cezar Bolliac, în 1853, „a fost sentimentul național în toate părțile României de cînd istoria a început a ne spune cîte ceva despre Dacia”.

Războiul Crimeii a făcut ca soarta țărilor române să intre din nou în combinațiile de culise ale puterilor europene. Congresul de la Paris — avînd ca scop principal încheierea păcii și restabilirea echilibrului pe continent — a făcut din cauza moldovenilor și muntenilor o problemă europeană. În cadrul lucrărilor, delegațiile participante la Congres s-au pronunțat fie pentru unirea Moldovei cu Muntenia, fie împotriva ei, în măsura în care constituirea statului unitar coincidea cu interesele lor economice și politice. În cele din urmă, Congresul a stabilit consultarea poporului în privința unirii.

În acest moment, lupta pentru unire a intrat într-o fază nouă, antrenînd activ masele populare, care înțelegeau să acționeze energic pe plan intern și extern, pentru valorificarea pleneră a posibilităților create. În Moldova, din inițiativa lui M. Kogălniceanu, Vasile Alecsandri, Costache Negri a luat ființă Comitetul Central al Unirii, care și-a asumat sarcina să conducă lupta pentru unirea Principatelor. Un asemenea organ a luat naștere și în Țara Românească.

Cu toată opoziția marilor puteri, adunarea ad-hoc a Moldovei, întrunită la 7 oct. 1857, a hotărît „Unirea Principatelor într-un singur stat sub numele de România”. În expunerea de motive, prezentată de marele bărbat M. Kogălniceanu, acesta spunea: dorim „unirea Principatelor care este firească, legiuită și neapărată, pentru că sîntem același popor, omogen, identic ca nici un altul, pentru că avem același început, același nume, aceeași limbă, aceeași religie, aceeași istorie, aceeași civilizație, aceeași instituții, aceeași legi și obiceiuri, aceeași temeri și aceeași speranțe, aceeași trebuințe de îndestulată, același hotare de pămînt, același dureri în trecut, același viitor de asigurat și, în sfîrșit, aceeași misiune de îndeplinit”. A doua zi, adunarea ad-hoc din Țara Românească, de asemenea, a hotărît „Unirea Principatelor într-un singur stat și sub un singur guvern”.

Conferința de la Paris — ținută în mai-august 1858 — a luat în discuție raportul Comisiei europene de informare asupra situației din Principate și a adoptat o Convenție privind statutul internațional și organizarea internă a celor două țări. Cu toate că în Divanurile ad-hoc se formulase dorința de unire a celor două țări, Convenția stabilea doar o uniune formală a lor sub numele de Principatele Unite ale Moldovei și Țării Românești, dar fiecare țară să aibă domnul și guvernul ei, adunarea sa legislativă și administrație separată.

Lucrările Conferinței de la Paris au demonstrat că problema Unirii nu putea fi rezolvată pe calea per-

tractărilor dintre marile puteri, ci numai printr-o acțiune energică a forțelor interne, care să pună diplomația europeană în fața unui fapt împlinit.

Ca urmare a unei activități intense și neobosite, și de această dată poporul și-a dovedit curajul și înțelegera, capacitatea de a influența și determina mersul evenimentelor. La 5 ianuarie 1859, adunarea electivă din Iași proclamă în unanimitate drept domn al Moldovei pe colonelul Alexandru Ioan Cuza.

După depunerea jurămîntului de către domn, M. Kogălniceanu, vorbind în numele Adunării, spunea: „Alegîndu-te pe tine domn în țara noastră, am vroit să arătăm lumii aceea ce toată țara dorește: la legi nouă, om nou... Fii, dar, omul epocii...”, fă ca legea să fie tare, iar tu, Măria Ta, ca domn, fii bun, fii blînd, fii bun mai ales pentru acei preoți pe care mai toți domnii trecuți au fost nepăsători sau răi”.

În strînsă conlucrare cu moldovenii și răspunzînd dezideratului major al epocii, adunarea electivă din București, la 24 ianuarie 1859, l-a ales domn al Munteniei tot pe colonelul Alexandru Ioan Cuza. În aceea clipă de mare entuziasm, tot Bucureștii era în picioare, de la Filaret și Dealul Mitropoliei pînă la Băneasa.

Unirea Principatelor, „actul energetic al întregii națiuni române”, a avut un larg ecou în teritoriile românești aflate sub dominație străină. Marele cărturar ardelean Alexandru Papiu Ilarian, spunea: „De cînd s-a ales Cuza domn, românii din Transilvania numai la Principate privesc..., numai de aici își văd scăparea”.

Eveniment epocal în istoria României, Unirea din 1859 a pus bazele statului național român modern, a permis angajarea țării noastre pe drumul progresului și civilizației pe toate planurile. Modernizarea noului stat a condus la accelerarea dezvoltării social-economice a țării, a constituit cadrul pentru înfăptuirea unui șir larg de reforme progresiste în diferite domenii de activitate, a deschis noi și ample perspective evoluției țării. Unirea din 1859 și apoi cucerirea independenței de stat în 1877—1878 au constituit pașii ce au condus la desăvîrșirea unității naționale a poporului român în memorabilul an 1918.

Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM, Departamentul Export-Import, Presă, P. O. Box 136-137, — telex: 11226, București, — telefon: 13, Decembrie nr. 3.

COMITETUL DE REDACȚIE: Dr. Nicolae Mladin, Mitropolitul Ardealului — președinte; Pr. prof. Dr. Dumitru Abrudan — redactor responsabil; Lector Aurel Jivi — redactor adjuncți; Arhid. Gheorghe Papuc, Pr. prof. Dr. Mircea Păcurariu — membri; tehnoredactor: Diac. Ezechiel Oancea.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.